63ste Jaargang No. 5027 — DAGBLAD — Maandag 3 Februari 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.
REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8, Willemstad. Adres: Consciëntiesteeg 27.
Uitgeefster en Administratie ... steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba ... Postbus ... Oranjestad ... 38

Lt. Generaal Spoor over de Wapenstilstand in Indie

De Gasperi is toch heus klaar gekomen

VERKLARING VAN GENERAAL SPOOR.

Generaal Spoor verklaarde op een persconferentie te den Haag, dat van Nederlands-Indische zijde alles is gedaan om het bestand eerlijk uit te voeren. De hoofdoorzaak van de verliescijfers van de Nederlandse zijde hóger zijn, dan voor het bestand ligt aan de veelhoofdigheid der leiding aan de andere zijde. Doordat de Indonesische onderhandelingscommissies dikwijls niet op de vergadering verschenen, moest generaal Spoor genoodzaakt zelf demarcatie lijnen vast te stellen. Generaal Spoor bracht hulde aan de K.L.: de K.N.I.L. en de Mariniers die op uitnemende wijze hun zware taak hebben uitgevoerd. Een andere grote moeilijkheid noemt generaal Spoor de quaestie, dat de Indonesische Opperbevelhebber, Generaal Soedirman, niet onder den minister van defensie staat, doch er naast. Dit verklaart de strijdigheid tussen beide, na elkaar afgelegde verklaringen. De wapenstilstand werd aangegaan met de republiek, maar niet met de eigen georganiseerde „strijdorganisaties" die door de T.R.I. gebruikt worden als dekmantel tegen eigen acties. De Generaal zeide: „Wij hebben alles in het werk gesteld om door goede en verantwoordelijke voorlichting de politieke ontwikkeling bij te houden." Hij bekende ook dat de Nederlandse troepen fouten gemaakt hebben, doch dat het aantal van 350 inbreuken op het bestand, gemaakt door de Republikeinen, het aantal fouten aan de Nederlandse kant overtrof. Tenslotte was zijn vaste overtuiging, dat indien toenadering mislukte, onze militaire kracht voldoende zal zijn om de eenzijdige orde en rust te herstellen. (Aneta, 3.2).

DE GASPERI KWAM KLAAR

Zondagmiddag om half twee Romeinse tijd, legde De Gasperi als Premier van zijn derde Ministerie de voorgeschreven eed af. Naar het hem is mogen gelukken een einde te maken aan de cabinetscrisis die dertien dagen geduurd heeft. De Gasperi en zijn Ministers verlieten het Paleis Justiniani waar zij de eed aflegden in handen van President Nicola. De Gasperi legde nog geen verklaring af, maar men verwacht toch, dat hij zulks in de loop van de middag zal doen. Nadere berichten uit Rome melden dat De Gasperi niet met al zijn Ministers aanwezig was voor de eedsaflegging, daar men nog niet de benodigde permissie van de Geallieerde autoriteiten had ontvangen. Men beschouwt echter algemeen deze permissie als een formaliteit.

Onder de Ministers die niet aanwezig waren, bevonden zich de Minister van Scheepvaart, de Christen Democraat Salvatore Aldisio, en de communist Giacomo Ferrari, Minister van Openbaar Vervoer. Men weet echter te melden dat zij beiden niet in de stad Rome verblijven (Rome, (AP) 2.2).

HET NIEUWE CABINET.

Het nieuwe cabinet van De Gasperi verschilt al heel weinig van het oude. Het bestaat uit zeven Christelijke Democraten, 3 communisten en 3 Socialisten, plus nog 2 Onafhankelijken.

De Christelijke Democraten hebben wel niet meer zetels in het cabinet, doch zij bezitten toch nog het premierschap en ook worden de voornaamste posten door hen waargenomen. Gisteren waren er nog moeilijkheden, die ontstonden door de oppositie van links tegen een zekeren Luigi Gasparoti als Minister van Defensie. Men noemde deze persoon veel te conservatief en het viel op, dat hij bij de inzwering ook niet aanwezig was (Rome, (AP) 3.2).

OMSINGELING VAN NEURENBERG.

De Noordamerikaanse troepen tezamen met de Duitse politie hebben een dicht cordon gelegd om de stad Neurenberg in een poging om de dames te vinden, die een bom geworpen hebben in het kantoor van Camill Sachs, President van de denazificatierechtbank, waarvoor Frans von Papen moet verschijnen in verband met de aanklacht tegen hem, dat hij Hitler aan de macht geholpen heeft (Neurenberg, (AP) 2.2).

VERMINDEREN HUN EIS.

De vertegenwoordigers van vele landen die te Londen bijeenkwamen om de conferentie van afgevaardigden der Vier Ministers van Buitenlandse Zaken bij te wonen, zijn thans bezig met het verminderen van de herstelbetalingen die zij van Duitsland eisen voor de wederopbouw van Europa. Thans, tegen het einde van de derde week dat de vertegenwoordigers bijeen zijn meent men dat de vergadering een van de moeilijkste punten heeft bereikt. De vergadering is Zondag op reces gegaan (Londen, (AP) 2.2).

SPAANSE REPUBLIKEINSE REGERING.

De President van de zogenaamde Spaanse Republikeinse Regering te Parijs M. Barrio, heeft, nadat Giral met zijn cabinet is afgetreden aan een zekere Barcia verzocht een nieuw cabinet te vormen (Parijs, (AP) 2.2).

BEZOEK KARDINAAL VON PREYSING UITGESTELD.

Kardinaal Conrad von Preysing, bisschop van Berlijn, die deze week naar Amerika zou vertrekken voor een bezoek van zes weken heeft dit bezoek voor twee weken moeten aflassen, daar de Apostolische Delegaat,

KARDINAAL C. VON PREYSING.

die zijn gastheer zal zijn, niet in Washington aanwezig is. De kardinaal heeft het plan om een tocht te maken langs de grootste steden van Amerika (Berlijn, (AP) 2.2).

RECHTVAARDIGE STRAF.

Een en twintig bewakers van een concentratie kamp te Katzweiler stonden terecht. Een van hen werd ter dood veroordeeld, zes anderen kregen levenslang, weer zes andere kregen 20 jaar gevangenisstraf, en acht werden tot tien jaar veroordeeld (Katzweiler, (AP) 2.2).

ARABISCHE LIGA.

De Arabische liga zal in Maart bijeen komen in Caïro om de problemen van Palestina en Egypte in studie te nemen. Tot deze liga behoren de volgende landen: Egypte, Transjordanië, Irac, Yemen, Saudi-Arabië, Syrië en de Libanon (Caïro, (AP) 2.2).

NAAR ARGENTINIË.

Een economische missie vertrok Zaterdag van uit Italië naar Argentinië de missie staat onder leiding van een zekere Mario Bracchi.

OPSTOOTJE.

Het legercommando der bezettingtroepen in Duitsland meldt een opstootje in de voorstad Rheina bij Manheim. Er waren bij de onregelmatigheid Duitsers en leden van de Poolse burgerwacht betrokken. Er werden nog geen verdere détails verstrekt over de oorzaak (Frankfurt, (AP) 3.2).

MGR. O'HARA TOCH IN ROEMENIË.

Gisteren bood Mgr. O'Hara als apostolisch delegaat zijn geloofsbrieven aan bij den vice-president George Tatarescu.

(Hieruit blijkt, dat de Russen tenslotte toch permissie hebben gegeven aan Mgr. O'Hara om Roemenië te betreden. Mgr. O'Hara is hier op Curaçao bekend uit twee korte visites, eerst als gedelegeerde voor een sociaal congres in Venezuela, toen hij zich op de hoogte stelde van de Curaçaose sociale toestanden en later in zijn qualiteit van legerbisschop — Red. (Boekarest, (AP) 3.2).

MEN GOOIDE MET STENEN

Bij een manifestatie voor éénheid tussen de Soedan en Egypte ging de menigte met stenen gooien, zodat de Gouverneur Tracey van Noord-Soedan gewond werd (Karthoem, (AP) 3.2).

NIET OPKOMEN IN DE POOLSE KAMER.

De Hoge Raad van de Poolse Boerenpartij van den bekenden Mikolajczyk heeft het plan, om de zittingen van het nieuwe parlement door de leden van de nieuwe partij gewoon te laten boycotten verworpen. Morgen komt het parlement voor de eerste keer bijeen (Warszawa, (AP) 3.2).

RUHRGEBIED ONDER INTERNATIONAAL TOEZICHT.

Enige uren voordat Frankrijk het plan indiende, om het Ruhrgebied onder een internationale economische raad te brengen, kwam het Sovjet-blad „De nieuwe tijd" met hetzelfde idee naar voren. Er kwam nog geen reactie van de kant van Engeland. Men merkte op dat de Verenigde Staten niet zijn opgekomen tegen de plannen van de Britten om de voornaamste industrieën in hun bezettingszone te gaan nationaliseren.

EEN LANGDURIGE VREDE.

AP-correspondent Pack Smith laat uit Londen weten, dat men in diplomatieke kringen zeer hoopvol gestemd is over de conferentie van de vertegenwoordigers van de Grote Vier. Men meent werkelijk optimist te mogen zijn en een langdurige vrede met Duitsland te mogen verwachten (Londen, (AP) 3.2).

WAPENSTILSTAND.

Een Nederlands soldaat schrijft ons dd. 16 October 1946 uit Java: „Het was bij een van de Compagnieën, die in de ring rondom Batavia liggen, dat we het bericht van de wapenstilstand hoorden. Het was 22 uur 's avonds en we zaten op de voorgalerij van een kamponghuisje. Rondom het kamp heerste een weldadige rust. Er was alleen het gegons van stemmen uit de verschillende verlichte kamponghuisjes en het getik van de druppels van de in de middag gevallen regenbui. Het woord wapenstilstand zou in deze omgeving een vreemde klank hebben, wanneer de voorafgegane maanden er niet waren.

Premies om 22 uur 's avonds kwam de stem van den P.C.J-omroeper. Wapenstilstand, de derde binnen een tijdperk van zes jaren. De eerste bracht een gevoel van ontsteltenis; de tweede een gevoel van vreugde en opluchting. Welke gevoelens deze derde wapenstilstand vergezellen, heeft de omroeper ons verteld, door middel van de commentaren der verschillende dagbladen. Wij hebben geweten hoe deze commentaren zouden zijn. Wij wisten, dat „Trouw" zeer sceptisch, het „Parool" zeer verheugd en de „Waarheid" nog steeds niet tevreden zou zijn. Toch is er iets dat vreemd aandoet. Steeds weer lezen we in verschillende dagbladen, dat we de reële feiten onder de ogen moeten zien. Maar deze zijn niet gebaseerd op de feitelijke toestand in Indië, maar op de programma's van de politieke partijen in Nederland. Het Indische probleem is geworden tot strijdmiddel van de partijen. De werkelijke reële feiten liggen hier. En die zijn, dat de T.R.I. geen geregeld leger is, maar min of meer ongeregelde, particuliere benden, waarover noch Soekarno, noch Sjahrir volledige zeggenschap hebben; dat deze groepen als „pelopors" een vreselijke terreur op de burgerbevolking oefenen.

Daarom doet deze wapenstilstand zo vreemd aan, omdat aan de werkelijke toestand niets verandert. Rampokpartijen zullen blijven voorkomen en onder aanvoering van hadji's zullen pelopors, burgers uit de kampong blijven ontvoeren en vermoorden.

De Commissie-Generaal kan trots zijn op haar politieke succes, Lord Killearn kan tevreden zijn over zijn bemoeiingen en de Partij van de Arbeid kan het als een winstpunt aan haar zijde boeken, de reële feiten hier in Indië veranderen niet. Daarom kunnen wij in de ring rondom Batavia deze wapenstilstand met een gevoel van onverschilligheid aanvaarden. Het is alleen jammer, dat de verwijdering tussen Nederland en de mensen, die het naar de overzeese gebieden heeft uitgezonden, steeds groter wordt. Vanavond zal in de kampong vlakbij ons een feest gehouden worden, ter ere van het feit, dat zij nu vrij zijn en rustig kunnen leven. De Kepala Kampong is vanmiddag hier geweest om de Hollandse soldaten uit te nodigen op het feest. Deze mensen weten nog niet, dat er een wapenstilstand gesloten is. En het is goed dat zij dit niet weten, want het zou een gevoel van verslagenheid bij hen teweegbrengen. Het is een groot aantal landgenoten dat de wapenstilstand gekend heeft. En bij ons zal er vreugde zijn over het feit, dat de wapenstilstand getekend is. Ik vraag me af of deze zelfde mensen die vreugde ook gekend zouden hebben wanneer de Nederlandse regering anderhalf jaar geleden een wapenstilstand met Mussert zou zijn aangegaan.

De Inheemse bevolking zal nooit begrijpen, dat deze wapenstilstand in feite geen verandering teweegbrengt. Het geeft hen alleen het gevoel, dat ze nu aan hun lot overgelaten worden. Want een jaar geleden hebben ze ook een wapenstilstand gekend, die alleen maar nieuwe schrik en ellende bracht. Maar onze kampong zal vanavond zijn selamatan houden, omdat ze nog niet weten en omdat er Hollandse soldaten zijn om hen te beschermen."

het nieuws van vandaag

Lt. Generaal Spoor is door de minister president Beel naar Nederland ontboden en heeft daar ook die lastige persmensen ontvangen, die zo maar pikante vragen durven te stellen. Men heeft op vele dingen antwoord gekregen en we zien in het verslag, dat Aneta naar ons overkabelde via Scheveningen, dat de man werkelijk ontmoedigd is en zich afvraagd, wat de toekomst toch wel zal zijn. Openlijk laat hij zien, dat de overtredingen „legio" waren. Fouten waren er aan beide kanten, doch hij laat meteen blijken dat de heren ook daar in oorzaak de schuld van zijn.

In Italië zijn de mensen werkelijk weer eens en minister rijk geworden. De Gasperi was niet bijgelovig en ging ook op de dertiende dag van de crisis werken en kwam op die dag zelfs klaar. Het ministerie ziet er bijna hetzelfde uit, doch het is een ministerie van de brede basis, zoals we dat nu kennen in Frankrijk, in Griekenland, doch niet in Nederland, waar er een andere situatie is gegroeid, door een samengaan van de Katholieken met de partij van de Arbeid.

Frankrijk heeft wel laten weten, dat het de Roer toch wil internationaliseren.

De Spaanse regering, (die zich althans het recht aanmatigt om zich aldus te noemen) in Parijs gaat een brede basis opstellen en neemt ook figuren in de regering op, die juist zeer bekend zijn uit de burgeroorlog, maar zij zijn dan bekend om hun wreedheid, zoals „La Passionada", een furie uit die dagen.

De kardinaal van Berlijn moest zijn reis naar Amerika uitstellen.

De liga in het voor-Oosten de zgn. Arabische liga zal in Maart weer bijeenkomen om te spreken over Palestina en Egypte. Er groeit daar een steeds sterker wordend blok, dat men zo het naar Rusland neigt een gevaar meent voor het Christelijke Europa. Gaan we weer naar de tijd van de Kruistochten?

Prins Bernhard ging naar Zweden voor de begrafenis van prins Gustaf Adolf, zijn gestorven vriend.

In Duitsland schijnt men de zaak nog steeds zeer streng aan te pakken, zo lezen we nu van een omsingeling van Neurenberg, om eens die saboteurs te pakken te krijgen. Men maakt er korte metten, zo moet het zijn.

Italië probeert ook met Argentinië economische relaties te krijgen, het heeft nu eenmaal toch altijd de sympathie van alle mensen, doch de Regering was niet de weerspiegeling van wat het volk was en wilde.

De Parlementaire commissie is op Aruba, dat eiland schijnt ontzettend ver weg te liggen. Men kan vragen, vragen, doch maar heel sporadisch komt men met nieuws uit Aruba. Het Eiland Aruba laat zich in de pers te weinig horen, het was in Nederland immers zo weinig bekend, dat bij de voetbal wedstrijden het vorig jaar de Hollandse kranten de naam doorgeschrapt hebben en er Cuba voor in de plaats gezet hebben. „Aruba ariba", ook een beetje in de nieuwsvoorziening".

COLLEGE VAN VERTROUWENSMANNEN.

(FLASH BERICHT).

ZIJNE EXCELLENTIE DE GOUVERNEUR HEEFT DEN HEER A. D. JONCKHEER, ALHIER, VERZOCHT EEN COLLEGE VAN VERTROUWENSMANNEN TE VORMEN. DE HEER JONCKHEER HEEFT GEVRAAGD DE OPDRACHT IN BERAAD TE MOGEN HOUDEN.

Gelijkstelling

We geven hier een artikel verschenen in een der Hollandse kranten bij gelegenheid van het uitkomen van het laatste deel van de geschiedenis van de gelijkstelling. Voor Curaçao is dit ook buitengewone lectuur, immers daar in kunnen we zien hoe een A. C. A. van Vuuren met veel kracht voor de doorvoering van de gelijkstelling vocht ook in de West. We zien, hoe hij iemand was, die het „frappez, frappez toujours" kende en met succes beoefende. En was een moeilijkheid, een juridische daar de staatsregeling van Curaçao er een wijzigingetje voor moest ondergaan, ook dat wist Van Vuuren wel te bewerken. En de schrijver van deze geschiedenis van de gelijkstelling wijst er op, hoe de geest van de gelijkstelling vaardig was geworden over de kamers, zodat nog bij de schriftelijke, noch bij de mondelinge beraadslaging, noch in de eerste noch in de tweede kamer ook maar één opmerking gemaakt werd, het was een hamerstuk, zo was, die de glorie zou zijn van stelling een principiële daad was, die de glrie zou zijn van Nederland. De schrijver moet opmerken, dat men de redactie aangebracht in de staatsregeling van Curaçao wel wat **helderder** had kunnen en moeten formuleren, daar het ouderwetse: „eerste kundigheden", er voor was blijven handen in het desbetreffende artikel, zodat daar uit een niet bedoelde beperking zou gelezen kunnen worden, terwijl de gelijkstelling een te beperkt rayon kreeg.

Hoe het op Curaçao was? Op dit kleine eiland waren de mensen ook klein en niet breed, zoals men na kan lezen, in de nieuwste geschiedenis van de Missie uit gegeven het vorig jaar doch Pater Latour. Het zou nog 1935 worden, vóórdat de doorvoering kwam. We hebben dus nu pas het koperenfeest van de gelijkstelling op Curaçao te vieren, en ook is het wel algemeen bekend, dat de verordening van 1935 een verordening was, die wat een wet nooit moet doen, zich richtte naar de omstandigheden van toen, terwijl juist Curaçao aan het groeien was en men op de scholen veel meer krachten moest hebben en meer bevoegdheden moest gaan uitbetalen. Men kreeg er de basis: betalen naar de plaats, waardoor men in strijd kwam met het grote principe uit de sociologie, dat men niet betaalt naar de prestatie. Inderdaad een grote fout. Verder waren er de ongelijkheden, oneffenheden, gelijk men dat noemende die nog moesten worden gelijkgestreken. Nog het vorig jaar moest dat gebeuren. Men heeft wel langzaam gewerkt, een commissie tot herziening van de verordening van '35 kwam nooit klaar, en de naturen van de laatste vergadering moeten nog steeds worden opgemaakt. De geest van de gelijkstelling, dat is iets anders. Hoe tragisch lâât, na honderd jaar pas, werd er een subsidie toegestaan voor het bewaarschoolonderwijs, terwijl men toch duidelijk wist van hoe grote importantie het is, dat men dit onderwijs heeft voor kinderen met een eigen huistaal en eigen schooltaal, niet waar?

Men kreeg nog niet een brede regeling voor het nijverheidsonderwijs voor jongens zowel als voor meisjes (de bisschoppelijke Nijverheidsschool voor meisjes bij het St. Martinusgesticht bloeit) doch dit kunnen we nu toch verwachten na de rede van 20 December jl?

De geschiedenis te schrijven van onze gelijkstelling zal kunnen bij het a.s. koperenfeest van de gelijkstelling, waarbij ook niet moet vergeten uit te laten komen de uitlating van een democraat Dr. Maal, dat hij er „tegen" is. Het is een wonderlijke gedachte gang, dat men ineens niet meer principieel wil zijn als die principieelheid nadelig uitkomt, doch grotere gealsterkte bij andersdenkenden.

Gelijkstelling-gedachte moet er doordringen bij het middelbaar onderwijs. De wel zeer vlug klaar gemaakte verordening voor middelonderwijs op Curaçao moet herzien worden, terwijl voor het hoger onderwijs ook verwacht wordt dat b.v. een curatorium voor een rechtschool een werkelijke weerspiegeling zal zijn van het principiële denken op Curaçao, of dat onderwijs kon wel eens niet acceptabel zijn voor het principiële gedeelte van Curaçao.

HET LAATSTE DEEL VAN EEN GROOT WERK.

Een grote-stadsparochie is pastoor Cassianus Hentzen geen bezwaar geweest om een nieuw en lijvig deel ter tafel te brengen van zijn „Financiële Gelijkstelling", onderdeel van zijn „Politieke geschiedenis van het Lager Onderwijs in Nederland." Dit deel behandelt de financiële gelijkstelling in de jaren 1933 tot 1937, dus onder de cabinetten-Colijn II en III. Het is helaas het vijfde, maar ook het laatste deel dat de zwaarzwoegende historicus aan katholiek Nederland zal schenken als onderdeel van een werk, dat niet-katholiek Nederland ons benijdt. Vijftien jaar financiële gelijkstelling zijn, hiermee behandeld en dr. Hentzen besluit dit deel aldus: Zij „bewezen de rechtvaardigheid en de zegenrijke werking van het stelsel. En de vier jaren in dit werk beschreven, tonen hoe wonderlijk in Gods hand de strijd ertegen dienen moest om het regime te verbeteren en te versterken. De dreigende gevaren van de crisistijd kwam de financiële gelijkstelling schitterend te boven. Hechter dan ooit bleek dit beginsel verankerd in het bewustzijn van het Nederlandse volk land en volk ten zegen!"

Dit kan natuurlijk niet het einde betekenen van de historie der financiële gelijkstelling en wij hopen, dat een andere kracht bereid zal worden gevonden Cassianus' werk voort te zetten tot een punt, dat althans een voorlopig geschikt einde zou kunnen betekenen.

Wij kunnen het belang van het voor ons liggend deel niet beter aantonen dan met de woorden van den schrijver zelf uit het voorwoord:

De periode 1933—1937 was van groot belang voor het systeem der financiële gelijkstelling: het was de moeilijkste periode welke het stelsel tijdens zijn bestaan doormaakte. De grote drastische bezuinigingen, welke het Staatsbudget moest ondergaan, dreigden het stelsel niet enkel in zijn uitvoering, maar zelfs in wezen aan te tasten. Veel moeilijkheden en strijd moest worden doorgemaakt. De quaestie der

concentratie bij het lager onderwijs dreigde zelfs tot een nieuwe schoolstrijd uit te groeien. Ten slotte dienende dit alles slechts om de financiële gelijkstelling des te hechter te funderen, ja de rechtsgelijkheid tussen openbaar en bijzonder lager onderwijs sterker te accentueren dan voorheen het geval was. Zo is deze parlementaire periode 1933—1937 van ongemeen belang voor het regime der gelijkstelling en voor de toekomstige onderwijspolitiek. Vandaar ook de brede behandeling, welke aan sommige onderdelen werd besteed zoals aan de noodwet-Marchant, aan de grote bezuinigingswet op het onderwijs en aan het concentratie-vraagstuk.

De schrijver herhaalt in dit voorwoord ook nog eens wat hij ter inleiding van deel I van de financiële gelijkstelling zeide, dat hem vooral een zeer practisch doel voor ogen stond. Hij wilde nl. het belang dienen van de practische politiek in de Staten Generaal, in de gemeenteraden, de Gedeputeerde Staten enz. Wij geloven, dat dit practisch belang wel voor alle betrokkenen vaststaat. Daarom is het ook zo verblijdend, dat ook van de 3 laatste delen een uitstekend register wordt toegezegd, zo ruim opgevat, dat het als het ware een compendieuze weergave wordt van de inhoud.

Deze historie is inderdaad wel zeer contemporain en de schrijver wijst op de eigenaardige moeilijkheden van zijn contemporaine geschiedschrijving, vooral wanneer de auteur niet neutraal kan staan tegenover de diverse vraagstukken. „Dit is ook niet nodig, wanneer de objectiviteit er maar niet onder lijdt", aldus dr. Hentzen.

Hij betoogt verder, ook zeer terecht, dat men dikwijls nog beter op de hoogte is van historie uit een ver verleden dan van de geschiedenis van de eigen tijd. Ieder, die deze plus minus 950 blz. doorbladert — de auteur zelf zegt: Het is geen werk om in één adem uitgelezen te worden — kan dit als het ware bij zichzelf bevestigd vinden. Wat herinnert men zich eigenlijk van de concentratie bij het openbaar en bijzonder onderwijs en de noodwet Marchant die destijds in de branding van de publieke belangstelling stonden?

Dit is nog te sterker het geval, nu een wereldoorlog staat tussen hetgeen vóór 1940 en na 1945 geschiedde. Zelfs een zo opzienbarende gebeurtenis als de bekering tot het katholicisme van minister Marchant — waarop o. a. in Het Volk en in een paar linkse onderwijsbladen op zo ontstellend grove wijze werd gereageerd —, zelfs de cabinetscrisis van 1935 — naar onze bescheiden mening niet de gelukkigste periode in onze parlementaire historie — zijn toch wel zeer op de achtergrond geraakt.

Men kan dit alles en nog veel meer wederom ten volle beleven uit dit boek van dr. Hentzen. Katholiek Nederland kan dezen auteur niet dankbaar genoeg zijn, dat hij deze goudmijn voor ons onderwijs en voor al degenen, die daarmee te maken hebben of daarin belang stellen, ter beschikking heeft gesteld.

Dr. Cassianus Hentzen ontvange daarom de dank vooral, maar niet alleen, van katholiek Nederland — een dank die zich ook moet uitstrekken tot ons onvolprezen Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding — met de wens, dat hij nog lange jaren getuige moge zijn van de zegenrijke invloed van zijn arbeid.

(Msb.)

* Uitgave van het R.K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding te 's Gravenhage.

CURAÇAO

PERSBERICHTEN.

Woensdag 29 Januari 1947 is op hetvliegveld Hato aangekomen de Heer Dr. C. Süthoff, Procureur-Generaal in Curaçao.

Hij werd namens Zijne Excellentie den Heer Gouverneur van Curaçao begroet door Diens Adjudant Kapitein E. van de Laarschot.

* * *

Woensdag 29 Januari 1947 heeft Kolonel D. L. Asjes zijn opwachting gemaakt bij Zijne Excellentie den Heer Gouverneur van Curaçao.

* * *

Donderdagmorgen om 10.30 uur heeft de Heer W. H. G. van Santen, Directeur van de Indische Pensioenfondsen, zijn opwachting gemaakt bij Zijne Excellentie den Heer Gouverneur van Curaçao.

De Heer Van Santen werd vergezeld door den Heer Dr. J. C. Du Pui, Hoofd van de wiskundige afdeling der Directie van de Indische Pensioenfondsen en den Heer J. Th. P. M. van Oijen, Vertegenwoordiger der Directie van de Indische Pensioenfondsen op Curaçao.

* * *

Hedenochtend 7 uur is Frater Superior Prudentius per vliegtuig naar Suriname vertrokken.

Hij werd namens Zijne Excellentie den Heer Gouverneur van Curaçao uitgeleide gedaan door Diens Adjudant Kapitein E. Ch. J. M. van de Laarschot.

PARLEMENTAIRE COMMISSIE.

De Parlementaire Commissie *blijft in het middelpunt der belangstelling staan.* Men vraagt zich nog af, of de pers ook wist te bewerken, dat men naar Brakkeput ging. Wij moeten mededelen, dat de Heren daar alsnog niet zijn geweest. Men vroeg ook, of de Commissie het grote nieuwe Zeemanshuis aan de Klipstraat (Gouverneur Van Rouvilleweg) bezocht. Ook hierop antwoorden wij: „Nog niet". Ook vroeg men, waarom men op Saba wel naar de radio gaat kijken, doch niet op Curaçao? U ziet, er is een lastige belangstelling voor de Commissie.

PROGRAMMA PARLEMENTAIRE COMMISSIE.

Maandag, 3 Februari: Ochtend: Besprekingen. Middag: Besprekingen. Avond: Besprekingen.

Dinsdag, 4 Februari: 8.30 uur — 12.30 uur: Bezoek aan de Lago Oil Co. Arend Petroleum Mij. en bezichtiging van een waterdestillatie inrichting; 15 uur: Terug naar Curaçao.

CARAÏBISCHE COMMISSIE.

Officieel wordt ons medegedeeld, dat de bekende indoloog Dr. Burger zijn taak heeft aanvaard van assistent Secretaris-Generaal op het secretariaat van de Caraïbische Commissie met standplaats Port of Spain, Trinidad.

DE VREEMDE WERELD.

Iemand bedankte hartelijk voor de Rode Ster tabak, die hij uit Curaçao mocht ontvangen, terwijl hij in de schaduw van de fabriek van de Rode Ster tabak woont!

TERUG OP CURAÇAO.

Dr. C. Süthoff, Procureur-Generaal *is na een vacantie van enkele* maanden welke vacantie hij in Amerika doorbracht, behouden op Curaçao teruggekeerd.

SOCIALE WEEK SANTO DOMINGO.

De heer J. M. Kroon kwam te Ciudad Trujillo aan, om Curaçao op de sociale week van Santo Domingo te vertegenwoordigen. Om de deelnemers een overzicht te geven over de sociale situatie op Curaçao bood hij hun een afschrift aan van de rede onlangs bij de opening van de Caraïbische conferentie op Curaçao door de waarnemende Gouverneur Mr. Jas werd uitgesproken.

BUS VAN DOMINICANEN.

Een Dominicaan (niet een Pater, doch een inwoner van Santo Domingo), hier op Curaçao verblijvend, opende een nieuwe buslijn met de naam „Ray". De route is de weg rondom het Schottegat. De nieuwe bus is groen en heeft nog geen bijnaam gekregen van het volk.

WET VOOR HUIZENMELKERS.

Iemand liep onze redactie kantoren binnen, om ons warm te maken voor een ontwerp wet, waarbij de huisbazen gedwongen zullen worden verschillende voorwaarden te moeten vervullen, voordat zij mogen overgaan, om hun huizen of krotten te verhuren. „We hebben wel een bouwverordening" meende de spreker, „doch men moet ook voor de bestaande huizen willen ze in aanmerking komen om verhuurd te worden eisen stellen van hygiëne enz.". We hebben hem naar de Katholieke Partij verwezen, die de „de betere woning" ook op het programma heeft staan.

OPRIT KLIPSTRAAT.

Hoe moeilijk of de oprit van de Klipstraat wel is, kan men zien op de foto's, die uitgestald staan bij „La Bonanza". Auto No. 3741 kwam bijna in de winkel terecht. Wanneer komt de nieuwe Gouverneur van Rouvilleweg klaar?

OUD - MINISTER DE BOOY.

Aneta meldt, dat de op Curaçao van wege zijn relatie met de C.P.I.M. zeer bekende Minister J. M. de Booy Zaterdag jl. de decoratie ontving van de Amerikaanse Vrijheidsmedaille met de zilveren zwaarden. Minister de Booy was Minister van Scheepvaart in het Ministerie en Gerbrandy in de Londen regering.

VROMANS NAAR LOS ANGELOS.

Onder de leden van de Nederlands delegatie op de Petroleum conferentie te Los Angelos, welke conferentie heden aanvangt behoort ook de heer F. A. Vromans Oud-lid van de Staten van Curaçao en vertegenwoordiger van Curaçao op de arbeidersconferenties te Philadelphia. De heer Vromans, aldus meldt Aneta, vertegenwoordigt Nederland naast de heren J. A. Gerth inspecteur van de arbeid, Dr. A. H. W. Hacke lid van de tweede kamer, J. W. H. van de Walle-Bakke directeur personeel Roay Dutch, C. van Baren voorzitter Christelijke Transport arbeiders Vereniging, F. van Brussel voorzitter Katholieke fabrieksarbeidersbond en A. G. Venema J. H. Diephuis, J. Westerman als adviseurs.

VROMANS
Naar Los Angeles.

INTERNATIONALE PETROLEUM CONFERENTIE.

De Passaat schrijft:

Door de Internationale Arbeids Organisatie is een aantal industriële commissies in het leven geroepen, waaronder ook een commissie voor de productie en raffinage van petroleum.

De Internationale Arbeids Organisatie was oorspronkelijk een schepping van de vroegere Volkenbond, doch werk thans in het kader van de organisatie der Verenigde Naties. Haar doelstelling is de bevordering van sociale gerechtigheid in alle landen van de wereld om daardoor te helpen een blijvende vrede en het algemeen welzijn te verzekeren.

Zij houdt ieder jaar een internationale Conferentie (samengesteld uit vertegenwoordigers der regeringen, werkgevers en werknemers van de aangesloten landen), die men zou kunnen noemen een wereldparlement ter bespreking van arbeids- en sociale aangelegenheden.

Terwijl de jaarlijkse Internationale Arbeids Conferentie zich bezig houdt met arbeids- en sociale quaesties in het algemeen, zijn de industriële sub-commissies ingesteld om de meer specifieke problemen der betreffende industrieën onder ogen te zien.

De eerste vergadering van de Petroleum Commissie zal te Los Angeles (Californië) gehouden worden en aanvangen op 3 Februari as.

FEEST VAN MARIA-LICHTMIS.

Maandag, 3 Februari.

Wij herdenken vandaag, hoe Maria en Jozef naar Jeruzalem gingen om in de Tempel het Kind Jezus aan God op te dragen. De Joodse wet eiste dat alle Ouders hun eerstgeboren zoon in de Tempel aan God zouden opdragen, veertig dagen na de geboorte. Ofschoon hun Kind God was, en dus niet onder de wet kon vallen, onderwierpen Maria en Jozef zich in alle nederigheid aan de wet. Een voorbeeld voor ons van gehoorzaamheid en nederige onderwerping!

In de Tempel herkenden de profeet Simeon en de profetes Anna in het kleine Kind den Beloofden Messias. En zij loofden God, zielsgelukkig dat Zij den Messias mochten aanschouwen. En Simeon voorspelde aan Maria schrok niet terug voor lijden zal Uw hart doorboren!" Maria kende de Schriften, Zij wist dus, wat de Verlosser zou lijden. Haar teerminnend Moederhart leed er toen al onder. Maar Maria schroik niet terug voor lijden en offer. Omwille van Haar Kind was Zij tot alles bereid. En moedig herhaalde Zij Haar „fiat", in volle overgave, met alle liefde, in alle bereidwilligheid.

„Maria, Offermoeder, geef ons van Uw offerliefde en offerkracht! En mochten ons ooit offers worden gevraagd omwille van Jezus, omwille van ons Geloof, leer ons dan om sterk te staan zoals Gij, sterke Vrouwe! Maak ons dan moedig en, zoals Gij, tot alles bereid omwille van God!"

E. K. Gids.

WANDELMARS K.S.C.

Het bestuur van de K.S.C. deelt ons mede, dat de K.S.C. voornemens is op 16 Februari as. een wandelmars te organiseren.

NEDERLANDS OLYMPISCH COMITÉ.

Aan de Curaçaose Bond voor Lichamelijke Opvoeding Curaçao.

Mijne Heren.

Met zeer veel belangstelling hebben wij in enkele Nederlandse bladen het verslag gelezen van de Middenamerikaanse en Caraïbische Spelen, te Barranquilla gehouden.

Wij wensen u gaarne geluk met de behaalde resultaten, vooral met het succes van de schermers, in het bijzonder dat van Majoor Boutmy, van de waterpoloploeg en van den athleet Adriana.

Gaarne verzoeken wij u aan de prijswinnaars onze gelukwensen te willen overbrengen.

Hoogachtend,
w.g. Mr. J. N. van den Houten,
Secretaris.

ARCHITECT BEN SMIT.

Heden is bericht ontvangen, dat de heer architect Ben Smit bij de Olympische spelen in Barranquilla een eerste prijs won voor „sport architectuur". Hij zond een plan in voor een clubhuis van de C.S.C. Onze gelukwensen

Ned. Leger in Indonesie heeft sociale zorg hard nodig

DE „RODE OLIFANT" RAAKT VERMOEID.

Terugslag van oorlog, gevangenschap en naoorlogse narigheden. Gevangenen van de vrede.

Batavia. — Er zijn drie soorten brieven uit Indonesië te sturen, afgezien van de zakenbrieven en die van den soldaat aan vader en moeder, aan Het Meisje of aan Moeder-de-Vrouw. Dat zijn op de eerste plaats de eenzijdige, tendentieuze uiteenzettingen, die een funeste invloed hebben en waarover wij niet zullen uitweiden, ofschoon de verleiding groot is... Maar dan zijn er de berichten, die ernstiger worden genomen dan zij feitelijk zijn. Als ik schrijf, dat Palembang brandde en dat er het vliegveld volkomen afgesloten was van de stad, dan is het wel zeker, dat er enige dierbare betrekkingen zenuwachtig worden en dat de belangstellende lezer denkt: „Nou, nou, heeft me die eventjes wat meegemaakt!" Natuurlijk brengt een „oorlog", of liever gezegd: heeft elke flagrante eenzijdige overtreding van een bestand haar gevaren en is één ongelukkige kogel voldoende om aan een individueel leven een eind te maken. Edoch, de meesten kunnen de geschiedenis van een hachelijke situatie of een militair avontuur nog wel navertellen. **De lezers behoren realist** te blijven: zij worden bij zulke verhalen evenwel gauw romantisch.

En andere verhalen zijn er, welker inhoud niet zo ernstig genomen wordt als hij werkelijk is. Als ik schrijf: er heerst hongersnood in de Republiek, dan realiseert men zich over het algemeen liever niet de gevolgen daarvan.

Als ik verklaar, dat het wantrouwen bij de republikeinen enerzijds en bij de Nederlanders anderzijds hand over hand toeneemt, dan denkt men, als men er al een moment bij wil stilstaan: „'s Kijken, wat daar nou weer van komt", en men gaat over tot de orde van de dag.

't Is heus wel nuttig en zelfs noodzakelijk, dat hier eens op wordt gewezen, biezonder met het oog op hetgeen volgt. Want ik verwijl nog in de geest op dat vliegveld van Palembang, waarover ik in mijn laatste brief schreef. En ik zie ze lopen, die soldaten onder hun breedgerande aan een zij opgebonden hoeden; zij hebben de Rode Olifant op de arm.

Geestelijke uitputting.

Dat beeld van de Rode Olifant ken ik van Bali. Daar stond het dier groot geschilderd op een houten bord in de voortuin van een cantine. Die cantine was dichtbij het primitieve Protestantse kerkje gelegen, dat de dominee broederlijk deelde met den pastoor. Een dak boven vier palissaden van bamboe en vlechtwerk: het hele geval op een plankier, dát was de kerk, die 3400 gulden gekost heeft.

En op die warme, broeierige Kerstavond heeft de dominee mij zijn nood geklaagd, die de nood was zijner mannen. Hij was maar luchtig gekleed en zat er op een kerkstoeltje als een ruiter te paard. En hij vertelde, moe, niet van zijn juist beëindigde reis over de eilanden Lombok en Timor, moe niet van de voorbereidingen voor Kerstmis en het kinderfeest, dat juist met liedjes en versnaperingen om de kerstboom gegeven was, hij vertelde moe, omdat ook hij de krijgsgevangenschap achter de rug heeft, omdat ook hij die angstwekkende ervaring van het geheugenverlies meedraagt en omdat ook hij alles dubbel en driedubbel moet doen: heeft hij een preek van vandaag overmorgen opnieuw uit te spreken, dan zal hij die morgen opnieuw hebben te lezen. Hij kan een boek niet aan ondanks zijn felle honger naar geestelijke herbouw; hij moet zich met een bladzijde tevreden stellen, wel wetend, dat hij met energieke training wel weer komen zal tot het boek en tot de boekerij zelfs, als....... als, ja het boek maar onder zijn bereik komt te liggen. Hij vertelde... niet over zichzelf, maar over zijn jongens, die er veel en veel en veel erger aan toe zijn, die, om het nou maar kort en kracht te zeggen, geestelijk volkomen zijn afgeknapt en... die vergeten worden.

Lot der krijgsgevangenen.

Toen in Indië de oorlog uitbrak, was er allesbehalve sprake van een groot, geoefend leger. Wie weerbaar was, werd onder de wapenen geroepen. Kantoren en bureaux raakten ontvolkt. De strijd heeft niet lang geduurd. De overheersing van Japan volgde maar al te spoedig. Het leger geraakte in krijgsgevangenschap. Het is een korte maar trieste geschiedenis; de krijgsgevangenschap volgde echter uit de nederlaag, de nederlaag uit de oorlog.

Ieder weegt zijn eigen lot het zwaarst. Het heeft geen zin om het lot der Nederlandse krijgsgevangenen te vergelijken met dat der Nederlands-Indische, maar als de eersten ooit iets van Burma en zijn dodenspoorweg vernomen hebben, dan zullen zij om het hardst uitroepen, dat de krijgsgevangenschap onder den Jap oneindig veel verschrikkelijker was dan die onder den Mof. Nochtans zijn er die het er ondanks gevaren menigvoud: van martelingen, van pest en dysenterie, van honger en vertwijfeling, van bombardementen en storm, van ritte en naaktheid levend hebben afgebracht. De lijdensweg van Indië over Burma, Siam, Japan naar huis terug hebben zij volbracht en aan het einde er van vonden zij den vijand verslagen. Nog waren in vele gevallen vrouw en kinderen niet teruggevonden toen het vaderland teruggevonden was. En onmiddellijk „zetten" deze mannen zich weer in. Onder het teken van hun in Siam gesterkte wapenbroederschap: de Rode Olifant stelden zij zich onmiddellijk beschikbaar om het herrijzend land te dienen in omstandigheden, welke relaas de glorie en de glans van bevrijding en overwinning verduisterden.

En zijn landden op Bali en bezetten het eiland, maar kregen daarom nog hun welverdiende en onontbeerlijke rust niet. Zij hebben er recht en veiligheid hersteld, die zij evenwel zorgvuldig bewaken en herhaaldelijk opnieuw herstellen moeten. En toen velen hunner het geluk hadden om eindelijk en ten lange leste vrouw en kroost om zich herenigd te zien, werden er velen van hen uitgezonden naar Sumatra.

Zo kwam het, dat ik de Rode Olifant in Palembang terugvond... En ik zag den dominee in de geest weerom, moedig, energiek, vurig, onbaatzuchtig, zwoegend en ploeterend maar... getourmenteerd.

Gekweld.

Kan een man dát dragen: een nederlaag, een mens onterende krijgsgevangenschap van ettelijke jaren en onmiddellijk daarop weer een oorlog, die geen oorlog is? Op het laatste dient gelet. Oorlog, die positief voor ons geen oorlog is, betekent: wachten, dienstkloppen, wakker blijven, gevaar lopen, getergd worden, kameraden verliezen en bij dit alles...... je koest houden. Dat enerveert en verlamt tegelijk. Dat is niet te harden!

Hulp nodig.

Accoord: als demobilisatie inderdaad momenteel niet mogelijk zou zijn, dan moet het toch in elk geval mogelijk wezen, dat de mannen, die het zo zwaar hebben gehad en nog de hitte van de dag letterlijk en figuurlijk gesproken dragen, geholpen worden met alle middelen. Maar er is niets: geen boek en geen blad. En er komt niets, want men stuurt niets. En denkt nu in hemelsnaam niet, dat de mannen, die zulke en zoveel avonturen doorworsteld hebben behoefte hebben aan serieromannetjes á la „Gravin Maritza en haar zeven vrijers".

Wat zij nodig hebben? De vraag inpliceert dit antwoord: het zou door de „Sociale zorg" (dat is meer dan Welfare en NIWIN en Thuisfront) in het leger eens degelijk en deugdelijk moeten worden onderzocht, wat geestelijk afgeknapte, vereenzaamde kerels nodig hebben voor hun geestelijk „herstel en vernieuwing". Maar voordat een plan voor zulk een onderzoek zal zijn opgemaakt, zal het te laat zijn. Dat intussen generaal Spoor deze aangelegenheid mede naar Holland heeft gebracht, is een goed teken.

„Prisoners of peace".

Men heeft deze mannen „prisoners of peace" genoemd: gevangenen van de vrede. Het zou een mooie titel voor een film kunnen zijn. Maar van verdichtsel is hier geen sprake. Het gaat hier om trieste werkelijkheid, een realiteit, die ernstiger behoort te worden genomen dan „een brief van onzen Indischen correspondent" zonder meer zal bewerkstelligen. En wie er al niets aan zal kunnen verbeteren, zal moeten beseffen hoe de Rode Olifant leeft op Bali, in Palembang, waar hij zijn slagtanden vertoont en waar hij zich ondanks alles onweerstaanbaar voortbeweegt.

Drs. Wim Snitker.

ingezonden
buiten verantwoordelijkheid der Redactie

UIT DE JOURNALISTIEKE CUISINE.

Over de Curaçaose journalistiek is nogal eens wat geschreven. Over het te hooi en te gras opduiken en het ter ziele gaan van allerhande periodiekjes nog veel meer. Het is bar. Een rijstebrijberg, gewoonweg. Maar toch kan het geen kwaad nog eens het een en ander over ons handwerk uit de pen te laten vloeien. De omstandigheden nopen ons daartoe. Wat zouden de leden van de Parlementaire Commissie, die momenteel in ons midden vertoeft, wel van ons kunnen gaan denken, als ze lezen, hoe een dezer dagen een onzen collega's door een ontluikend persplantje (of was het een persmuskietje?) werd aangevallen? Het was bepaald niet edel, dat geschrijf.

Wat hebben sommige bewoners van ons eiland, die zich met de journalistiek occuperen of zich daarmede in het verleden geoccupeerd hebben, toch nog veel te leren! Zeer veel.

Werkzaam gesteld worden aan of werk verrichten voor een tijdschrift impliceert niet dat men dan direct journalist is. Van adspirant-verslaggevertje tot journalist of redacteur is een lange weg. Neen, journalistiek komt iemand niet aangewaaid, men moet het vak leren, van onder op en van meet af aan. Het vak zit nu eenmaal vol voetangels en klemmen en het is geen voortgezet scheld- en schenbedrijf, afgezien nog van de dwaalwegen in onze taaltuin. Men kan nu eenmaal in vele gevallen niet ongebreideld neerschrijven, waardoor men bezield wordt, al schijnt men zulks te denken.

En zulks wordt te Curaçao gedaan, klakkeloos, zonder blikken of blozen.

Het gaat niet aan om te pas of te onpas critiek te leveren op een wijze, dat zij in negen van de tien gevallen zó afbrekend is, dat men met de beste wil van de wereld geen spoor van opbouw kan ontdekken. Daaraan laboreert Curaçao eveneens. Zeker, critiek behoort er te zijn. Zij behoort afbrekend te zijn, zelfs vernietigend, indien zulks noodzakelijk is. Maar ook dan dient zij gepaard te gaan aan een gezonden **opvoedende** geest. De pers dient immers het land- en volksbelang? Regelmatig leest men de verzuchting: „Wanneer komt nu dit of hoe staat het nu met dat?" Maar weten die schrijvers niet, dat iemand die aan de weg timmert veel bekijks heeft? Wij geloven, dat indien men de betreffende onderwerpen door de bril van den ondervraagde (te Curaçao meestal het Gouvernement) zou kunnen bezien, men zeker geheel anders tegenover taak en zaak zou staan. Indien met die onderwerpen in den vervolge eerst geliefde te bestuderen, zou slechts bevestiging van deze bewering het gevolg zijn. Ook hier is het: „Bezint eer gij begint".

Daarom, collega, die de schoen passe, weet dat de beste opleidingsschool voor den journalist nog steeds in het oude Europa staat. Kunt gij die school niet bezoeken, jammer, maar neem dan aan wat anderen, die dat voorrecht wel hadden (en overtuig u daarvan). U kunnen leren. Er bestaat nog steeds zoiets van een journalistiek fatsoen en dat wordt onder collega's nogal hoog opgenomen als men persoonlijk wordt. Dat fatsoen hoog te houden is een der plichten, die u heeft na te komen.

Intussen, sans rancune, niet waar?

Van Saint Omer.

NEDERLAND

VOORJAARSBEURS UITGESTELD.

De langdurige strenge vorstperioden hebben de voorbereidingen voor de voorjaarsbeurs te Utrecht aanzienlijk vertraagd. Aangezien het onmogelijk is te voorspellen hoelang deze vorstperiode voort zal duren, heeft de Raad van Beheer besloten de voorjaarsbeurs uit te stellen tot 15 April, in plaats van 11 Maart.

PRINS BERNHARD ZAL BEGRAFENIS BIJWONEN.

Dinsdag as. zal Z.K.H. Prins Bernhard naar Stockholm vliegen om de begrafenis van zijn vriend wijlen Prins Gustaaf Adolf bij te wonen.

OVERBRENGING STOFFELIJK OVERSCHOT.

Gisteren werd het stoffelijk overschot van de Nederlandse slachtoffers van het ongeluk te Kastcrup per vliegtuig overgebracht.

Na verwijdering van de doodkisten te Schiphol vloog het vliegmachine door naar Parijs en Madrid met het overschot van Grace Moore, de Franse slachtoffers en de Spaanse omgekomenen. (Aneta, 3.2).

Verloofd
JOAQUIN M. KELKBOOM
met
MARGARETHA HENDRIKS

Curaçao, 2 Februari 1947.

Verloofd:
E. W. JAP TJONG
en
ARNOLDUS STEENHORST

Curaçao, 1 Februari 1947.

TEN AFSCHEID

Tot ons groote leedwezen is het ons volslagen onmogelijk afscheidsvisites te maken wegens het zeer vervroegde vertrek van de GANYMEDES op den vierden. Onze diepgevoelde dank aan allen, zoowel onze eigen gemeente, als Israelieten en Katholieken voor de ontroerende blijken van waardeering, vriendschap en liefde. Wij bidden U allen Gods zegen toe en zullen Curaçao dat het grootste deel van ons leven was nimmer vergeten.

Vaart wel!

Domie en mevr. Eldermans.

'Aschwin F. Fangman
geeft met blijdschap kennis van de geboorte van zijn broertje
ELDON GODFRIED
St. Elisabeth Gasthuis. Curaçao, 2 Februari 1947.

De Verantwoordelijkheid van Duitsland

Opvattingen van een Zwitser, een Fransman, en van Ds. Niemöller.

* * *

Terwijl reeds vóór deze oorlog er veel over nagedacht werd, in hoeverre het Duitse volk voor het nationaal-socialisme en zijn daden verantwoordelijk te stellen is, werd het vraagstuk van de schuld der Duitsers aan deze oorlog tot een der meest actuele en tegelijkertijd moeilijkste problemen, waarvoor zich diplomaten en historici, wijsgeren en de

KROONPRINS WILHELM.

„publieke opinie" geplaatst zien. Het gaat hier om een oordeel over een volk, dat door zijn verleden en zijn rol in de Europese samenleving van biezondere betekenis is. Overweegt men hierbij nog, dat allen, die voor dit volk vurig een oordeel willen dit spreken, voor 5 jaren, en misschien langer, zijn vijanden waren, of zoals Fransen en Belgen, tot twee keer toe onder de gevolgen van een Duitse campagne te lijden hadden, of zelfs als gevangenen of dwangarbeiders de uiterste wreedheden van dit volk moesten ondervinden, dan begrijpt men gemakkelijk, dat zich de meesten van ons vandaag in een positie bevinden, die een objectieve, nuchtere en „rechtvaardige" beschouwing nauwelijks toelaat. Want wie wil en kan eigenlijk nog van objectiviteit spreken, als hij van Duitsland spreekt? Schijnt niet een veroordelen van het Duitse volk in het geheel voor velen geoorloofd en zelfs geboren uit een volkomen realistische, door eigen ondervindingen gestaafde perspective? Bovendien vraagt men zich veel te weinig af, in hoeverre het ons eigenlijk mogelijk is, de geestesgesteldheid, laat staan de morele schuld van een geheel volk in vaste termen te brengen. Juis in dit opzicht laat men zich vaak door generalisaties leiden, di weliswaar niet in strijd zijn m de werkelijkheid, maar meest onvolledig, kleurloos en niet zel den banaal zijn. De werkelijkheid is juist in dit opzicht rijker, com plexer zelfs geheimzinnig en ondoorgrondelijk. De grandeur van de Fransman, de trots van de Spanjaard, het perfide Albion de sentimentele Duitser — hoe vaak zoekt het denken de werkelijke volheid des levens te comprimeren in een formule die de waarheid geweld aandoet. Nog moeilijker moet het dan zijn, de graad van de schuld van een geheel volk te bepalen. Het is een van de grootste gedachten van ons recht, dat zich hierin op het Romeinse recht baseert, dat alleen een individu veroordeeld en gestraft kan worden, nooit een gemeenschap als zodanig. Er moet voor de Duitsers een diepe tragiek in de ontwikkeling van een gedachte liggen, die zij zelf tot het uiterste gedreven hebben en die zich nu ten volle tegen hen zelf richt: zonder aarzelen hebben de nationaal-socialisten de genoemde rechtsopvatting, die in alle cultuurstaten van kracht is, vervangen door het collectieve veroordelen en staffen van gehele groepen en naties: de Polen, de Joden, de adelijken (na de aanslag op Hitler) werden collectief gehaat en vervolgd, en door de

HUGENBERG.

wreed doorgevoerde „Sippenhaftung" hebben de Nazies na de mislukte aanslag op Hitler de onschuldige familieleden, vrouwen, kinderen, broers en zusters, van al diegenen, die enigszins met het complot in verband stonden, ter dood gebracht. En nu treft hen zelf dit onbarmhartige collectieve oordeel: velen veroordelen het Duitse volk in het geheel en vragen straf, boete en schuldbelijdenis van het gehele volk.

Wil men daarom enigszins rechtvaardig te werk gaan, en zich noch door overigens gerechtvaardigde gevoelens, noch door vage gemeenplaatsen laten leiden, dan moet men allereerst enkele onderscheidingen maken: het vraagstuk van de schuld heeft een juridisch, een politiek en een geestelijk-historisch aspect. Elk dezer aspecten heeft een eigen uitgangspunt, een eigen zienswijze en raakt het Duitse volk in verschillende structuren.

Wij willen ditmaal aan de zuiver juridische beoordeling voorbijgaan en hier slechts de beide laatste aspecten bespreken.

In zeker opzicht is de Duitser het met de politiek-militaire oplossing van het probleem eens; hij is gewoon zich in de argumentatie van een oorlogvoering in te denken. Wie de oorlog verliest, draagt de kosten. Niet een collectieve schuld, maar een collectieve „Haftung", aansprakelijkheid, wil hij op zich nemen. Indien het Duitse volk door de vredes-bepalingen niet van alle levensmogelijkheid beroofd wordt, en vooral in zijn geheel, als eenheid, mag blijven bestaan, dan is den intelligenten Duitser, Nazie of niet, volkomen duidelijk, dat hij moet betalen, in welke vorm dan ook.

Maar ook deze kant van het schuldprobleem en zijn oplossing brengt weinig bevrediging. Ze berust tenslotte alleen maar op de materiële aansprakelijkheid van het gehele volk, dat voor de oorlogschuld moet opkomen. Het gaat na deze oorlog echter wel om het materiële herstel maar tegelijkertijd, misschien zelfs meer noch, om de verwijdering der geestelijke oorzaken, die deze oorlog mogelijk maakten. Zelden is de mens dieper in zijn binnenste wezen getroffen door het onrecht, dat gebeurde, dan in deze oorlog en zag hij met groter ontzetting, welke onnoemelijke misdrijven de demonische krachten in de mens volbrengen kunnen. Daarom bevredigt hem het juridische en politieke aspect van het schuldprobleem niet, omdat ze de este ike wereld, die het nationaal-socialisme mogelijk maakte, et kunnen verklaren. Europa il niet alleen herstel van de hade, maar ook verwijdering in die geestelijke krachten, die e grootste catastrophe van de wereldgeschiedenis te weeg konden brengen.

Er zijn verschillende pogingen gedaan, om deze wortels, waaruit het nationaal-socialisme voortkwam, diepgaand te onderzoeken en bloot te leggen. Men kan niet zeggen, dat ze alles aan het licht brengen, wat men graag zou willen weten. Men voelt overal, dat men de geschiedenis in de vroegere eeuwen moet bestuderen, om zekere categorieën van denken, bepaalde, vaststaande reacties, dominerende stromingen te vinden, die, al zijn ze dan misschien niet typisch Duits, door de taaiheid, waarmee ze zich weten te handhaven, en door een zekere constellatie uiteindelijk tot het tragische einde moesten leiden. In Nederland heeft Prof. W. Kosch met zijn boek „Pruisen voor de rechterstoel der geschiedenis" reeds een belangrijke bijdrage tot dit onderwerp geleverd, hoewel het slechts een gedeelte van het Duitse volk betreft. In het jaar 1941 verscheen in Londen een boek „Thus spoke Germany", uitgegeven door W. W. Koole en M. F. Potter met een voorwoord van Lord Vansittar. Het is een verzameling van citaten uit de tijd van Frederik de Grote tot A. Hitler, practisch zonder text, bijna 400 bladzijden aanhalingen uit Duitse schijvers, philosophen, politici, generaals, theologen etc., een omvangrijk materiaal, waaruit het crescendo fortissimo van de furor teuronicus moet blijken. Er is geen twijfel, dat het een zeer suggestieve keuze is, die de beslissende neigingen van de Duitse geest onderstreept, en vooral door uitingen uit de tijd 1914 — '18 gegevens brengt, die op merkwaardige wijze bekend klinken. Wie dus, dieper op het Duitse probleem wil ingaan, zal hier een waardevolle verzameling vinden. Materiaal is belangrijk, — waarbij echter ook in Engeland zelf meteen naar voren gebracht werd, dat een dergelijke keuze onvolledig en eenzijdig blijft —, maar materiaal vraagt altijd bewerking.

En zo vermelden we dan ook met nadruk het boek van Karl Barth, „De Duitsers en Wij", en het boek van den bekenden Fransen katholiek Robert d'Harcourt „Comment traiter l'Allemagne" (1946, Paris, Tallandier), dat pas enkele weken geleden uitgegeven werd. Deze beide boeken zijn op het ogenblik wel de meest belangrijke publicaties over dit onderwerp, hoewel ze geenszins meer willen zijn dan inleidende beschouwingen, die echter uitmunten door rechtvaardigheid, een diep besef van verantwoordelijkheid en een scherp onderscheidingsvermogen. Hier is zonder twijfel een basis gewonnen, waarin, boven de tegenstelling van collectieve en individuele schuld uit, de geestelijke wereld van den Duitser begrijpelijk gemaakt wordt.

Visie van „neutrale zijde".

Karl Barth confronteert de Duitsers slechts met zijn eigen land-

GOERING.

genoten, de Zwitsers, die dus in deze oorlog geen vijanden van Duitland waren. Zij kunnen daarom in het werkelijke beleven van de christelijke naastenliefde andere volken vooraangaan: hij ziet, hoe de Duitsers door het nationaal-socialisme in een nood geraakten; waaruit ze bevrijd moeten worden. Ze hebben vriendschap nodig, zo zegt hij, en hij wil hen naderen, ook op het gevaar, gedupeerd te worden. Maar ze hebben allen aan geweld geloofd, zij moeten nu de vergiffenis leren kennen. Wat wij aan de Duitsers verschuldigd zijn, zo zegt hij, is onafhankelijk van wat ze verdienen... een waarlijk christelijke edelmoed, die ook Robert Harcourt, Fransman en een bekend figuur uit de resistance, niet kan nalaten te bewonderen. Deze houding van

Karl Barth geeft echter aan zijn kritiek aan de Duitsers een biezondere betekenis. Hij is zich volkomen bewust, dat men „zeer streng en zeer mild" moet zijn, om de Duitsers tot bezinning te roepen. En hij geeft op enkele zeer kenmerkende uitlatingen van Duitsers, die iedere schuld willen afwijzen, in scherpe formuleringen duidelijk antwoord. Voor Barth gaat het niet om de leiders van het regime, wier criminaliteit misschien door gangsters in de V.S., zoals hem een Duitser zegt, bereikt kan worden, hij weert zich tegen den doorsnee-Duitser, tegen de „fatsoenlijken", tegen de ontelbaren, die hij zeer goed kende: professoren, schrijvers, geestelijken, rechters enz. Zij hebben door ongemerkt meer en meer deelgenomen aan de daden van een regime, dat hun zelf onrechtvaardig moet toeschijnen. Ze bleven zwijgen, terwijl iemand, die niet het recht daartoe had, aan het woord was, zij misten de „zivile Gesundheit", die de Zwitsers kenmerkt, en die de Duitsers had moeten verplichten, zich tegen een misdadig gebruik van het staatsgezag, te verzetten. En zo wijst hij op de aanbidding van het militairisme, de trots, de overdreven nationale zelfgenoegzaamheid, die den Duitser van een christelijke en Europese mentaliteit moesten verwijderen. Zijn uiteenzettingen, die overal van gezag, kennis en principiële houding blijk geven, strekken zich weliswaar niet uit tot een historisch onderzoek, maar Barth heeft de richting en methode gewezen, die een juiste beoordeling van het schuldvraagstuk moet volgen. Hij vraagt van de niet-Duitser een absoluut christelijk standpunt, maar van de Duitser een volkomen besef van de geestelijke verantwoordelijkheid, die ze als volk in het geheel te dragen hebben.

Trots belemmert inkeer.

Het uitgangspunt van Robert Harcourt geeft aan zijn boek grotere mogelijkheden: hij spreekt als vertegenwoordiger van een volk, dat de oorlog meegemaakt heeft, en tegelijkertijd van een Europees standpunt. Na een uitvoerige waardering van het boek van Karl Barth — de protestant en de katholiek ontmoeten elkaar telkens weer in de principiële beoordeling van het nationaal-socialisme en de houding tegenover het Duitse volk — en door de vergelijking van verschillende uitlatingen van Duitsers uit het verleden en de tegenwoordige tijd, laat d'Harcourt een tegenstelling in de Duitse geest zien, die in de Duitse geschiedenis een rol speelt: het waarlijk christelijke gevoel van broederschap en naastenliefde wordt telkens weer beperkt of gedoofd door de „furchtbare Schuld", zoals Theodor Haecker zegt. De lutherse „Innenmensch" en een, die zich **naar buiten** volkomen aan het staatsgezag onderwerpt; het cosmopolitische humanisme en het germaanse nationalisme; christendom enerzijds dat aan een

FRICK.

splitsing van den christen in een persoonlijke God gelooft, en een vrije wil erkent, en rassisme anderzijds, dat de vrije persoonlijkheid loochent aan een anonyme macht van „Vorsehung" „Sinn der Geschichte", „Blut" gelooft, — een antithese, die tenslotte in de geestelijke, religieuze sfeer deze vorm krijgt: hier de trots van de onafhankelijke mens, ginder de ootmoed van den gelovigen christen. Het is niet overbodig er op te wijzen, dat in verschillende publicaties, die de geest van het Duitse volk wil benaderen, juist de „orgueil", trots, als een diep gevaar en hinderpaal voor een echte ommekeer beschouwd wordt.

Er zijn echter stemmen, die deze ommekeer reeds lang geëist hebben, en vooraanstaande Duitsers zetten zich ook nu weer hiervoor in. Terecht zegt Robert d'Hacourt: „Nous exigerons des preuves du changemant de l'Allemagne, mais en désespérer à priori nous semble une erreur". Dit heeft Friedrich Wilhelm Foerster met zijn persoon en zijn werk geëist. Hij zei na de eerste wereldoorlog: „Deutschland muss umlernen".

Wij allen kunnen nauwelijks begrijpen, met welke heroïsche inspanning Niemöller, Ernst Wiechert, Asmussen in Halle en Karl Jaspers in Heidelberg het Duitse volk opwekken tot bezinning en ommekeer. Hoewel het nog weinigen lijken te zijn, wier taak moeilijk, zeer moeilijk is, leert het boek van d'Harcourt, dat men de hoop niet moet opgeven: „Ne désespérons pas de la conversion de l'Allemagne!" Het is vooral de katholieke dichter Reinhold Schneider in Freiburg, die in zijn boek: „Gedanken des Friedens" het Duitse volk er op wijst, dat de boete gedragen moet worden in een diep een eerlijk bewustzijn van solidariteit en verantwoordelijkheid, en dat voor het Duitse volk geen andere houding meer mogelijk is. Het is de enige „geschichtliche Tat", die men er van verwacht.

Uit zulke beschouwingen, die van Barth, d'Harcourt, Jaspers (zijn openingsrede van de Heidelberger universiteit), Schneider enz blijkt, dat men een geestelijke structuur raakt, die boven het verschil van collectief en individueel verheven is, die zich ten minste aan deze onderscheiding onttrekt. Want de geest van het volk heeft ook volgens de Duitsers zelf diep geleden en dit is de bron geworden van zo veel dwaling en ontreddering. In de wereld van deze geest heeft de Duitser geleefd en daarin ook is hij in geen enkel opzicht juridisch en politiek schuldig geworden, is hij door de tragiek van deze geest getroffen als ware hij de meest zichtbare vertegenwoordiger er van. Hij is als Duitser niet een nummer van een collectief, noch een alleenstaande particulier, maar voor iedereen en voor zich zelf representant van een geest, waarvan men meer dan ooit verwacht, dat hij zal „umkehren". Hoe minder hij deelgenomen heeft aan de misdrijven van het regime, des te eerder is hij geschikt, de catastrophale ontwikkeling en haar oorzaken te begrijpen. Slechts zo is het te verklaren, dat Niemöller, die jarenlang in het concentratiekamp doorbracht, en de grijze dichter Johannes R. Becher, die sinds 1933 in ballingschap geleefd heeft en nu weer teruggekeerd is, hun volk tot het besef van hun schuld oproepen en zich zelf er mee in betrekken, — terwijl de aangeklaagden in Neurenberg allen onschuldig beweren te zijn. Hier wordt dan ook het essentiële van het schuldvraagstuk in zijn geestelijk en historisch aspect duidelijk: niet om wraak en vergelding te kunnen beoefenen, wordt over de verantwoordelijkheid van het Duitse volk gesproken, maar alleen om te veranderen, te vernieuwen en weer op duurzame fundamenten op te bouwen.

VON NEURATH.

Marshall, Soldaat-diplomaat

Het is Generaal Marshall ten deel gevallen om de taak van den scheidenden Byrnes over te nemen. Daarmee is de benoeming voor de eerste maal van een militair tot staats-secretaris van Buitenlandse Zaken der Verenigde Staten een feit geworden. Generaal Marshall is geen onbekende. Gedurende de eerste wereldoorlog fungeerde hij als adjunct van Generaal Pershing. Aan de vooravond van de tweede wereldoorlog volgde zijn benoeming tot chef van de Amerikaanse generale staf. Hij heeft de reorganisatie van het Amerikaanse leger doorgevoerd en de amphibische operaties tot in de perfectie uitgewerkt. Na het beëindigen van de strijd zag men hem het terrein van de diplomatie betreden, want President Truman zond hem in December 1945 als biezondere vredesgezant naar het door een wrede burgeroorlog geteisterde China. Onvermoeibaar heeft hij aldaar gewerkt aan de overbrugging van de kloof tussen nationalisten en communisten. Ondanks zijn onmisbare verdientsen, ondanks de hoge verwachtingen, die men aan hem stelde, leed Generaal Marshall in China de nederlaag. Welke gedachten koesterde hij hieromtrent zelve? Zijn verklaring over de toestand in China op de vooravond van zijn vertrek geeft een afdoend antwoord. „De Kwomintang en de communistische partij zijn beiden verantwoordelijk voor de tegenwoordige toestand. Er bestaat in de boezem van de Kwomintang een groep reactionnairen, die zich practisch heeft verzet tegen al mijn pogingen om tot de vorming van een coalitie-regering te komen. Andererzijds hebben elementen van de communistische partij niet het minste vertrouwen in de leiders van de Kwomintang en schijnen er van overtuigd te zijn, dat elk voorstel van de regering de uitschakeling van de Chinese communistische partij ten doel heeft".

Reeds eerder hebben wij er op gewezen, dat vele tekenen voorzeggen, dat het zwaartepunt van de Amerikaanse buitenlandse politiek in Europa op Duitsland en op het Verre Oosten zal gaan rusten. Van dit standpunt bezien krijgt de benoeming van Generaal Marshall dan ook eerst ware betekenis en van wege zijn biezondere bevoegdheid in zake het Verre Oosten rechtvaardiging, zoals de benoeming van luitenant-generaal Clay, voordien plaatsvervangend militair gouverneur in Duitsland voor Generaal MacNarney, tot „de" man voor Duitsland in overeenstemming is met deze ontwikkeling. Deze laatste haastte zich na de bekendmaking van Byrnes' ontslag te verklaren tot de pasgekozen „Presidenten van Duitse staten", die de door het Amerikaanse bestuur in October 1945 benoemde Minister-Presidenten deze maand hebben vervangen, dat beide persoonswisselingen (Byrnes — Marshall en MacNarney — Clay) geen verandering in de Amerikaanse politiek ten opzichte van Duitsland zou opleveren. Integendeel, het militaire bestuur zou „zijn verantwoordelijkheid voor een nationale Duitse wetgeving blijven dragen tot enige vorm van een Duitse nationale regering tot stand komt".

Wij hebben Generaal Clay leren kennen als een man van zijn woord met betrekking tot zijn bestuursdaden in Duitsland. Het gaat er echter om wat dat woord inhoudt. Dekt dit ook voor de toekomst geen verandering in de Amerikaanse politiek ten opzichte van Duitsland, **zoals deze zich in het heden in al zijn geledingen openbaart,** dan moesten wij er opnieuw van getuigen, dat dit woord voor de Europese kleine mogendheden onaanvaardbaar blijft.

In hoeverre Generaal Clay's haastige verzekeringen al of niet Generaal Marshall's toekomstige gedragslijnen in alle opzichten overkoepelen, kan nog niet duidelijk zijn, waar deze laatste — geheel begrijpelijk overigens — in eerste reactie op zijn benoeming verklaarde: „Ik zou dwaas zijn om nu te antwoorden op de vraag wat mijn plannen zijn".

Wanneer echter de invloedrijke Amerikaanse publicist Walter Lippmann in de „New York Herald Tribune" verklaart, dat „in de overgangsperiode van een wereldoorlog naar een wereld-vrede de kennis van de wijze, waarop de wereldoorlog gevoerd werd, onmisbaar is: Want de vredesproblemen zijn de directe gevolgen van die wijze van oorlogvoering. De opbouw van de vrede is een werk, dat zich direct uit de oorlog aftakt" — dan gaan wij toch gaarne en liever iets dieper en bevelen de bestudering van de oorzaken van deze wereldoorlog aan als het enige uitgangspunt voor de opbouw van een, altijd nog naar menselijke normen gemeten, redelijke wereldvrede.

Het moet als veelbetekenend worden beschouwd, dat met de benoeming van Generaal Marshall niet minder dan vijf posten, die de sleutels vormen tot de betrekkingen van de Verenigde Staten met het buitenland, door beroepssoldaten worden bekleed.

Het zijn Generaal MacArthur in Tokio, Generaal Bedell Smith in Moskou, Generaal Clay in Berlijn, Generaal Clark in Wenen en Generaal Marshall in Washington. Hoewel zij allen mannen zijn van het hoogste kaliber, mogen wij ons afvragen of deze ontwikkeling alleen maar noodgedwongen plaats vindt, waarin alleen maar tot uitrdukking komt, dat de Verenigde Staten burgers van groot kaliber mist om zijn buitenlandse beleid

Skopos.